

ДО

МИНИСТЪРА НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Бул. „Мария Луиза“ № 22, гр. София 1000

От: „КАЙНАРДЖА УИНД“ ЕООД, ЕИК 207649228

Адрес за кореспонденция: гр. София, ул. „Шейново“ 7, ет. 6

Чрез: адв. Димитър Димитров

Тел.: 0885 838282, e-mail: d.dimitrov.lawyer@gmail.com

Относно: Становище по Проект на План за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия

СТ А Н О В И Щ Е

с искане за включване на територията на община Кайнарджа, област Силистра,
в Плана за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти
за производство на електрическа енергия от вятърна енергия

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР,

„Кайнарджа Уинд“ ЕООД (по-долу „Дружеството“) подготвя проект за изграждане на ветроенергиен парк на територията на община Кайнарджа, област Силистра. Проектът е в начален етап на развитие – осигурени са права върху земя, извършена е предварителна оценка на ветровия ресурс и са проведени първоначални съгласувателни процедури. Дружеството е свързано лице с „Алфатар Уинд Проджект“ ЕООД, което развива аналогичен проект за ветроенергиен парк с планирана мощност до 90 MW в съседната община Алфатар, на разстояние под 15 км. Двата проекта се развиват в рамките на обща стратегия за реализация на вятърната енергия в района на област Силистра.

С публикуването на Проекта на ППЗ за обществено обсъждане на 11.03.2026 г. стана ясно, че територията на община Кайнарджа **не е включена** в нито една от определените 25 приоритетни зони. Изключването е резултат от същия механизъм, по който е изключена и съседната община Алфатар: механично пренасяне на ограниченията от Становище по ЕО № 1-2/2012 г. на МОСВ за НПДЕВИ 2012–2020 г., съгласно което община Кайнарджа попада в географска област „Добруджа“.

С настоящото становище Дружеството обосновава искането си за **преразглеждане на изключването и включване на територията на община Кайнарджа в ППЗ.**

I. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТЕРИТОРИЯТА И ПРИЧИНИ ЗА ИЗКЛЮЧВАНЕТО

1. Физикогеографска и екологична характеристика на община Кайнарджа

Община Кайнарджа е разположена в Североизточна България, в южната част на област Силистра, на около 10–15 км от р. Дунав. Релефът е равнинен до нискохълмист, характерен за западната част на Лудогорското плато. Доминиращото земеползване е интензивно селскостопанско – обработваеми площи с монокултури (пшеница, царевица, слънчоглед). Индексът на биологично разнообразие в тези агроценози е нисък, видовете птици, обитаващи подобни открити равнинни територии, са ограничени.

Проектната територия на Дружеството в община Кайнарджа е **извън защитени зони от мрежата Натура 2000 и извън защитени територии по Закона за защитените територии**. В района отсъстват торфища, влажни зони, пещери и други подземни убежища на прилепи. Равнинният релеф не създава орографски предпоставки за концентриране на мигриращи птици в стеснени участъци. Ландшафтната характеристика на територията е **практически идентична** с тази на съседната община Алфатар, за която са налични подробни мониторингови данни (вж. Раздел III).

2. Причина за изключването от ППЗ

Община Кайнарджа е изрично посочена в Становище по ЕО № 1-2/2012 г. на МОСВ – наред с община Алфатар, община Силистра, община Аксаково и всички общини от област Добрич – като част от географска област „Добруджа“, за която е въведена забрана за нови съгласувателни процедури за ветрогенератори. Самият проект на ППЗ признава, че тези ограничения са *„въведени за периода на действие на НПДЕВИ 2012–2020 г.“* (стр. 32 от ППЗ), т.е. за план с изтекъл срок на действие. Въпреки това ограниченията са преприложени в непроменен вид, без индивидуална оценка на конкретните територии, попадащи в обхвата на генералната забрана.

Съществен е фактът, че забраната третира цялата „Добруджа“ като хомогенна единица – от крайдунавски влажни зони и Натура 2000 обекти до равнинни обработваеми площи, напълно лишени от защитен статус. Община Кайнарджа попада именно във втората категория – земеделски район без установена висока екологична чувствителност, но бланкетно изключен наравно с територии, за които забраната може да е обоснована.

II. МОНИТОРИНГОВИ ДАННИ ОТ СЪСЕДНАТА ОБЩИНА АЛФАТАР КАТО РЕГИОНАЛНО ДОКАЗАТЕЛСТВО

Макар Дружеството да не разполага с собствени мониторингови данни за територията на община Кайнарджа (проектът е в начален етап), считаме за необходимо да представим на вниманието на МОСВ резултатите от **пълен годишен мониторингов цикъл (август 2023 – октомври 2024 г.)**, проведен от свързаното дружество „Алфатар Уинд Проджект“ ЕООД на територията на ВЕП Алфатар – на разстояние под 15 км от проектната територия в Кайнарджа.

Релевантността на тези данни за територията на Кайнарджа се основава на следните обстоятелства. Двете общини граничат една с друга и попадат в един и същи ландшафтен тип – равнинни обработваеми земи от западната част на Лудогорското плато, с идентичен релеф, почвена покривка, селскостопански култури и климатични условия. И двете територии са извън Натура 2000, без влажни зони, торфища или подземни убежища за прилепи. Мониторингът на есенната миграция установява, че в района *„миграцията протича на широк фронт“* (проф. д-р Павел Зехтинджиев, ИБЕИ-БАН), без концентрация в стеснени участъци – обстоятелство, което по дефиниция означава, че орнитологичната характеристика не се променя рязко в рамките на няколко километра. Не на последно място, самият ППЗ третира цялата „Добруджа“ като хомогенна единица за целите на изключването – ако общините са еднакви в очите на плана при налагането на забраната, логиката на еднаквото третиране следва да важи и при отчитане на положителни данни.

Ключовите резултати от мониторинговите проучвания в община Алфатар могат да бъдат обобщени, както следва:

Есенна миграция (05.08–31.10.2023 г., проф. д-р П. Зехтинджиев, ИБЕИ-БАН): Наблюдавани 5 426 мигриращи птици от 23 вида за 87 дни. Доминиращ е белият щъркел (4 311 екз.), преминал на височина 300–800 м – значително над роторната зона на съвременните ВГ. Над 80% от всички мигранти прелитат на височина над 300 м. Територията не представлява тесен фронт на миграция.

Зимен мониторинг (10.12.2023–29.02.2024 г., проф. д-р П. Зехтинджиев): Установени едва 9 вида зимуващи птици с обща численост 80 екземпляра за 81 дни. Няма уязвими видове по IUCN. Не са установени зимуващи гъски. Изводът е еднозначен: не са установени чувствителни към ветрогенераторите видове.

Пролетна миграция, гнездови период и прилепи (04–10.2024 г., „ЧУХЪЛ“ ЕООД): Регистрирани 1 839 мигриращи птици от 23 вида. Едва 11,5% от птиците в рисковия височинен диапазон 100–300 м. Миграцията е концентрирана в кратък период (4–8 април). Установени 11 вида прилепи с ниска летателна активност, без подземни убежища и без обособени миграционни коридори. Крайната оценка: *„Територията не е от значение за мигриращите видове птици“* и е *„с ниска степен на пригодност за регистрираните видове прилепи.“*

Тези данни, макар и събрани на територията на съседната община, дават обективна индикация за екологичната характеристика на целия район. Те показват, че генералната забрана за „Добруджа“ не отразява реалната екологична обстановка в равнинните земеделски територии, отдалечени от Натура 2000 зони и от основните миграционни маршрути.

III. ПРАВНИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ АРГУМЕНТИ

1. НПДЕВИ 2012–2020 г. е с изтекъл срок – ограниченията нямат правна сила

Становище по ЕО № 1-2/2012 г. е акцесорен акт спрямо НПДЕВИ 2012–2020 г. и е обвързано с неговия предмет и времеви обхват. С изтичането на плана наложените мерки и

ограничения отпадат *ipso facto*, тъй като липсва правният акт, от който те черпят юридическата си валидност. Механичното пренасяне на тези ограничения в нов стратегически документ, без провеждане на нова екологична оценка, основана на актуални данни, е в нарушение на чл. 5, ал. 3, т. 5 ЗЕВИ, който изисква отчитане на „*екологичната чувствителност на съответната зона*“ – а не на историческа генерална забрана от друг план.

Тази позиция се споделя категорично от Българската ветроенергийна асоциация (становище изх. № 007/25.02.2026 г., стр. 12–14): „*БГВЕА категорично се обявява против използвания подход в Проекта за изключване на зони, произтичащи от нормативен документ с изтекъл срок на действие и остаряла екологична оценка [...] Това е неактуален документ, изготвен преди 15 години, който е с изтекло действие.*“ БГВЕА настоява за пълно отпадане на НПДЕВИ като критерий за изключване.

2. Забраната е колективна и непропорционална

Географска област „Добруджа“ по НПДЕВИ обхваща стотици хиляди хектари с коренно различна орнитологична характеристика. Бланкетното третиране на цялата територия противоречи на чл. 15в, т. 1 от Директива (ЕС) 2023/2413 (RED III), който изисква картирането да отчита характеристиките на конкретната зона, а не да прилага наследени генерални забрани; на чл. 5, ал. 3, т. 5 от ЗЕВИ, изискващ *site-specific* оценка на екологичната чувствителност; и на принципа на пропорционалност по чл. 5 от ДЕС.

Мониторинговите данни от съседната община Алфатар илюстрират конкретно тази непропорционалност: равнинна земеделска територия, лишена от защитен статус, с доказано нисък миграционен интензитет и ниска пригодност за прилепи, е изключена наравно с крайдунавски влажни зони и области с доказано висок орнитологичен интерес, единствено поради попадането и в една и съща административна група.

3. Становището на ИБЕИ-БАН: картите на миграция са неприложими

Институтът по биоразнообразие и екосистемни изследвания към БАН – водещата научна институция в страната по въпросите на биоразнообразието – е изразил становище (цитирано в позицията на БГВЕА, стр. 19–20), в което категорично оспорва методологичната пригодност на използваните в ППЗ карти:

„Опростеното и схематично изображение на миграционните „пътища“ е неприложимо към стратегическото планиране на райони за развитие на ВЕП поради грубото и неточно провеждане на граници от прави линии, разделящи практически еднакви по своята фаунистична и екологична значимост региони на България. Прилагането на опростени схеми от тези прави линии, проведени по необосновани критерии през разнообразни екологични условия на средата, води до дълбоки противоречия с натрупаните в тази насока знания и е в конфликт с целите на устойчивото развитие на възобновяемата енергия в България.“

ИБЕИ-БАН посочва, че в българската оценка са определени 225 вида птици като „чувствителни“ при рекордни 90% от територията с оценка за „висок риск“, докато в аналогични оценки за други държави от същия зоогеографски район са определени между

12 и 38 вида при 5–15% „високорискова“ територия. Подобно разминаване от порядъци е индикатор за методологичен дефицит, а не за обективно по-висока екологична чувствителност на цялата българска територия.

4. BirdLife International не потвърждава картата на МОСВ

официалният доклад на BirdLife International от 2026 г. за Средиземноморско-Черноморския миграционен път – изготвен от най-авторитетната международна природозащитна организация в областта на птиците – не посочва концентрации на реещи се птици на територията на Североизточна България от критичен порядък. В целия доклад не се споменават „Виа Понтика“ или „Виа Аристотелис“ като критични точки за вятърна енергия в границите, залегнали в картата на МОСВ. Следователно ключовият орнитологичен аргумент, в основата на изключването на „Добруджа“ от ППЗ, не е потвърден от международната научна общност. Това обстоятелство е пряко относимо към територията на община Кайнарджа, която е изключена именно поради предполагаем орнитологичен риск.

5. Насоките на Европейската комисия и Директива (ЕС) 2023/2413

Ръководството на Европейската комисия за определяне на зоните за ускорено внедряване (SWD(2024) 333) изрично подчертава: *„Особено важно е да се подчертае, че зоните за ускорено развитие представляват само част от териториите, в които могат да се реализират проекти за възобновяема енергия. Тяхното определяне не възпрепятства настоящото и бъдещото изграждане на проекти и не следва да води до създаването на „забранени зони“.*“

ППЗ в настоящия си вид де факто създава забранена зона за цялата Североизточна България – районът, определен в REPowerEU (Приложение 2 – карти) като зоната с **най-висок потенциал за развитие на вятърна енергия** в България. Както БГВЕА посочва (стр. 3): *„С три изключения, всички останали, определени като приоритетни зони, са зони с много нисък/никакъв ветрови потенциал или с турбулентни и поривисти ветрове, неподходящи за изграждане на вятърни електроцентрали.*“ Крайният резултат е абсурден: планът, чиято цел е да ускори развитието на вятърната енергия, изключва зоните, в които тя е технически възможна.

6. Методът на „изключване“ е концептуално несъвместим с RED III

БГВЕА идентифицира системен порок в цялостния методологичен подход на ППЗ (стр. 10–11): *„Методът на изключване е приложен като доминиращ инструмент, без паралелно прилагане на позитивни критерии за оценка на потенциала [...] Това противоречи на целта на Директива (ЕС) 2023/2413, която изисква определяне на зони за ускорено внедряване именно въз основа на тяхната пригодност, а не чрез механично изключване на територии.*“ Крайният резултат от този подход е изключване на 90% от територията на страната от приоритетните зони. Вместо да идентифицира територии с нисък екологичен риск и висок технически потенциал, Проектът създава рестриктивна рамка, която де факто насочва развитието към зони с ограничена приложимост.

7. Земеделските земи са съвместими с ветрогенератори

Съгласно Насоките на ЕК, около 97–98% от площта, заема на от типична вятърна централа, може да се използва едновременно и за земеделие. В Закона за опазване на земеделските земи (чл. 24б ЗОЗЗ) не са въведени ограничения за ветрогенератори – за разлика от фотоволтаичните системи (чл. 24, ал. 3 ЗОЗЗ). Общата заета площ от всички ~320 Вятърни Електрически Центри в България е приблизително 0,004% от селскостопанските площи. Необходимата площ за една турбина от 5–8 MW е около 1–2 декара. Проектната територия в община Кайнарджа е именно в обработваеми земеделски земи, като изключването и създава изкуствен конфликт между енергийния и земеделския сектор, който не произтича от действащото законодателство.

8. Grid перспектива, гъвкав капацитет и „дълбок подход“ на ЕСО

ППЗ отчита единствено наличния капацитет на мрежата за присъединяване, което БГВЕА определя като „некоректен и неизчерпателен подход“ (стр. 17). Съгласно чл. 116, ал. 15 от Закона за енергетиката, ЕСО може да присъедини обекти, чийто общ капацитет надвишава преносната способност („гъвкав капацитет“). Планът за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2025–2034 г. предвижда реконструкции в района на Силистра, които ще увеличат присъединителния капацитет.

9. Чл. 5, ал. 10 ЗЕВИ не компенсира изключването

Проектът на ППЗ неколкостранно цитира чл. 5, ал. 10 ЗЕВИ, съгласно който развитие извън приоритетните зони остава допустимо. Тази разпоредба обаче не е функционален еквивалент на включването. Изключването от ППЗ конкретно лишава проекта от: облекчените разрешителни режими по чл. 5, ал. 8 ЗЕВИ (максимален срок от една година за всички административни разрешения, включително ОВОС и оценка за съвместимост); презумпцията за екологично съответствие по проектирания нов чл. 5, ал. 6 ЗЕВИ; и приоритетно третиране при развитие на мрежовата инфраструктура. За проект в начален етап, какъвто е проектът на Дружеството, включването в приоритетна зона е от решаващо значение за неговата инвестиционна атрактивност и за способността му да привлече финансиране.

IV. КОНКРЕТНО ИСКАНЕ

Въз основа на изложеното, молим:

1. Да включи територията на община Кайнарджа, област Силистра, в Плана за определяне на приоритетни зони за вятърна енергия като приоритетна зона или като част от такава, въз основа на екологичната характеристика на територията (извън Натура 2000, равнинен земеделски ландшафт без установена висока чувствителност), високия ветрови потенциал на района съгласно REPowerEU и наличните регионални мониторингови данни от съседната община Алфатар.

2. Алтернативно – при провеждане на задължителната процедура по екологична оценка на ППЗ по чл. 5, ал. 7 ЗЕВИ (досие МОСВ-ЕО-1-2026), да осигури индивидуална преценка на територията на община Кайнарджа, като отчете мониторинговите данни от

БЕП Алфатар като регионално доказателство за ниска екологична чувствителност на равнинните земеделски територии в района.

3. Да преразгледа методологията за автоматично пренасяне на ограниченията от НПДЕВИ 2012–2020 г. като изключващ пространствен слой, като за територии извън Натура 2000 и без установена висока екологична чувствителност осигури оценка, основана на актуални данни, в съответствие с чл. 15в от Директива (ЕС) 2023/2413, Насоките на ЕК (SWD(2024) 333), становището на ИБЕИ-БАН и чл. 5, ал. 3, т. 5 от ЗЕВИ.

4. Да включи „Кайнарджа Уинд“ ЕООД като заинтересована страна при провеждането на консултации за изготвяне на Задание за определяне на обхвата и съдържанието на доклада за ЕО на ППЗ, съгласно т. III от указанията за извършване на процедурата по ЕО.

Дата: 09.04.2026 г.
гр. София

С уважение,

адв. Димитър Димитров
Управител на „Кайнарджа Уинд“ ЕООД